

הסידות בפרשה

הרב יצחק שפירא

פרשת שמיני

ספירת העומר – מה הסיפור!?

גם כאשר אין בית מקדש, ואין הנפת העמר, אנחנו סופרים לכך שה' אוהב אותנו ומצווה אותנו להניף לפניו את העמר

שלום לידידינו היקרים!

העמר הבא ממאכל-בהמה מסמל בעבודת ה' את הנפש הבהמית של כל יהודי, את הצד הבהמי שיש באדם. כאשר אנחנו מקריבים את העמר, אנחנו בעצם מתמקדים בנפש הבהמית, אנחנו שמים אליה לב כשהיא בפני עצמה, ולא מנסים להסתיר אותה.

הנטיה הרגילה בקשר עם ה' היא להבליט את החלקים הטובים, הקשורים, ולהתעלם או להחביא את החלקים שבהם אנחנו לא קשורים אליו. הנטיה הזו גורמת לחוסר אמון תמידי ביציבות הקשר או באמינות הקשר עם ה', מפני שכל הזמן צריך להחביא משהו. בעמר אנחנו מוציאים את החלק הבהמי, זה שאין בו מודעות אלוקית, ושמים אותו "על השולחן". זה מאפשר לי לייצר קשר בריא עם ה', קשר שמודע לכל החלקים של הנפש שלי, וכולל אותם.

שלשת המצוות בעמר

אם נתבונן ביתר דיוק בקרבן העמר, נראה שיש במצוה שלשה חלקים: הבאת-הקרבת העמר, קצירת העמר, וספירת העמר. מתוכם, יש לנו היום רק את הספירה. יותר מזה: כאשר בית המקדש היה קיים, ספירת העמר הייתה על דבר ממשי, על העמר ממש. אבל היום כשאין עמר, על מה אנחנו סופרים? [באמת, מסיבה זו יש אומרים שספירת העמר בזמן הזה היא מדרבנן, אך לדעות אחרות גם היום מצות הספירה היא דאורייתא].

נתבונן במצוות העמר, על פי מה שבארנו שהעמר – השעורים – משמש כסמל לנפש הבהמית שלנו. לפי זה, קצירת העמר היא עצם ההכרה, הפניית תשומת-הלב לבהמיות, מתן המקום הנפרד לנפש הבהמית. לעומת זאת, הקרבת העמר היא ההבאה אל ה', העמידה נוכח ה' והאמירה שלנו אליו – זה המצב, יש לנו נפש בהמית, ואנו מבקשים שנמשיך את הקשר יחד איתה.

הקצירה נעשית בלילה. שימת הלב לחסרונות שלי היא דבר שאני עושה בצנעה, ביני לבין עצמי. ואילו ההקרבה נעשית ביום; כאשר אני מביא את החסרונות שלי אל ה', זה כבר נעשה בגלוי. אני כביכול מעביר אליו את 'התיק'.

הספירה נעשית גם היא בלילה (כמו הקצירה ולא כמו ההקרבה). המצוה היא שכבר בלילה נאמר "היום יום..." – בכדי שנדע שה' אוהב אותנו לגמרי, לא אהבה מותנית וחלקית, אלא אהבה מלאה וכוללת, גם את החלקים הנמוכים שבנו. לכן מוסבר בחסידות ש"ממחרת השבת" משמעותו מעל השבת, בדרגה גבוהה יותר. כיון שביום-טוב עצמו, בחינת 'שבת', מודגש הקשר של הנפש האלוקית שלנו עם ה', אבל מיד "ממחרת השבת" מתברר שהקשר שלנו עם ה' הוא כה גדול וחזק, עד שהוא כולל גם את הנפש הבהמית. זוהי עצם משמעות הספירה: זה שה' אוהב אותנו לגמרי, גם את החלקים שבנו שאינם 'בתקשורת' איתו.

יותר בעומק, הנפש הבהמית היא לאו דווקא המדות הלא טובות שבנו, אלא היא מה שאנחנו חיים כנפרדים. מצד הנפש הבהמית אנחנו לא חווים את החיים כקשורים בטבעם אל ה', אלא אנחנו מסתכלים על הקשר מבחוץ, ובחרים האם להיכנס אליו או לא.

ביום טוב ראשון של פסח מודגש הטבע של הנפש האלקית, שבו ברור לנו שאנחנו חיים בתוך הקשר עם ה', כמו שלילד ברור שהוא חי בתוך המשפחה של ההורים שלו, ללא שיהיה לו צורך לבחור בכך. לעומת זאת "ממחרת השבת" פירושו שה' אוהב מאוד את הבחירה שלנו, ורוצה שנבחר בקשר איתו.

ארבעה חלקים בעבודת ה'

נוסיף לבאר את ההבדל בין קצירת העמר לספירת העמר. בקצירה אנו עושים מעשה, קוצרים את השעורים, לוקחים את מאכל הבהמה ומתייחסים אליו. לעומת זאת, בספירה אנו פשוט מציינים עובדה: יש עמר. הבדל זה נכון גם בזמן המקדש וודאי שהוא ניכר במיוחד בימינו, כאשר בכלל אין שעורים ויש רק ספירה. אך מהו הטעם בציון העובדה בלי מעשה?

ניתן להמשיל זאת לקשר בין שני אנשים, ובפרט קשר בין בני זוג:

בהתחלה יש קשר נחמד ונעים בין השנים, החלק הטוב והיפה שבכל אחד מתקשר עם החלק היפה שאצל חברו, והכל נראה מושלם. זה מקביל ליום-טוב ראשון של פסח.

אבל יחד עם זה שכל אחד מבני הזוג נפגש ומתקשר עם החלק הטוב אצל השני, כל אחד גם שם-לב שבאמת יש אצל השני חלקים שאינם שותפים בקשר הזה, חלקים נמוכים וגסים. ובכל זאת, הוא מגלה כלפי השני אהבה, וכעת מודגש שזו אהבה שאינה תלויה בדבר, אהבה שכוללת את כל חלקי הנפש של השני. האהבה הזו תגרום לכך שבסופו של דבר הקשר יעמיק ויתעצם, קשר יסודי שאינו נשאר רק מעל פני השטח. זוהי ספירת העמר: גם בלילה הקב"ה רוצה שנספור "היום יום", שנדע שה' מקבל ורוצה אותנו כל-כולנו. אנו סופרים לזה שאנו אמורים להביא את העמר (כפי שניכר במיוחד בזמן הזה), דהיינו, הספירה הזו היא זו שנותנת לנו את הכח לקצור ולהביא את העמר.

כפי שנכתב, החלק הנמוך הזה שבנפש הוא לאו דווקא מדות לא טובות, אלא המקום בנפש שבו האדם חי את הקשר קצת בקרירות, כאילו הוא חיצוני לו, כאילו הוא עדיין בוחן אותו. כאשר בני הזוג אוהבים זה את זה, כל אחד מבני הזוג מרגיש שהשני אוהב גם את החלק הזה בנפש שלו, שכן החלק הזה בנפש הוא זה שגורם שבני הזוג יבחרו זה בזה. כל אחד מבני הזוג מרגיש שהשני לא נמצא בקשר באופן של ממילא, אלא מבחירה, וזה מעצים את הקשר.

כך זה גם בעבודת ה': האדם מודע לכך שיש בו חלק שבו הוא צריך להחליט אם להיות בקשר עם ה', והוא לא חלק מהקשר עם ה' באופן טבעי, ועליו לשים לב שה' רואה את החלק הזה ושמח בו ורוצה גם אותו, כי ה' מאוד רוצה שנבחר בקשר איתו.

כאשר האדם שם לב שבן הזוג רוצה אותו כולו, כולל את החלק הנמוך שבו, הוא מרגיש מספיק בטחון כדי לשים-לב ולהביא אל המודעות שלו שאכן יש לי את החלקים הנמוכים הללו שאינם שותפים פעילים בקשר. זוהי קצירת העמר, כאשר בלילה – בשלב זה, ביני לבין עצמי – אני מודה לגמרי בכך שיש בי את החלקים הללו.

לאחר מכן האדם כבר מוכן לבוא אל השני ולגלות לפניו את כל לבי: כזה אני ואני מביא אליך את כולי. זוהי הבאת העמר. את מה שקצרנו בלילה אנו מביאים אל ה' ביום, בבית המקדש.

אם כן, הציווי של ה' שנניף את העמר, פירושו שה' אוהב את האישיות שלנו עם כל החלקים שבה. בספירת העמר אנחנו סופרים לציווי הזה, ומפנימים אותו לתוכנו מיום ליום. לכן גם כיום, כאשר אנחנו לא זוכים לקצור את העמר ולהניף אותו בפועל, אנחנו סופרים לציווי של ה' אלינו, סופרים לכך שה' רוצה אותנו ואוהב אותנו.

נמצא שבמשך כל ימי ספירת העמר – כהכנה לחתונה הצפויה במתן תורה – עיקר העבודה שלנו היא להתבונן באהבה שה' אוהב אותנו, שזוהי אהבה שלמה שאינה תלויה בדבר. להפנים את האהבה הזו, לדעת היטב שאכן כך הוא, ולגרום שהאהבה הזו תחלחל אל כל חלקי הנפש שלנו. כך נוכל להגיע עם כל חלקי הנפש שלנו, שבע כפול שבע, אל מתן תורה ביום החמשים, אל החתונה הגדולה שבה יתממש הקשר ויעשה פירות טובים. "הביאני המלך חדריו נגילה ונשמחה בך".

שבת שלום!

בית 'עוד יוסף חי'

